

Jämijärven kunnassa sijaitsevien
TYKKÖÖN JA KUUSIJOEN

KYLÄSUUNNITELMA
päivitys 2.11.2004

Tykköön koulupiirin kyläyhdistys ry.
Pirjo Pihlajamäki

Tykköön koulupiirin kyläyhdistys ry.
Pj. Timo Sorvali, puh. 02 – 547 4518, gsm 044 – 547 4516
Siht. Leena Koivunen, puh. 02 – 547 4502, gsm 050 – 364 0176

Sisällys

1. HISTORIAA TAUSTAKSI	1
1.1. Kylien esittely	1
1.2. Tykköö ja Kuusijoki menneinä aikoina	1
1.3. Tykköön ent. koulupiirin koulujen historiaa	2
1.4. Kyläyhdistyksen historiaa	2
2. KYLIEN NYKYTILA JA KEHITTÄMISKOhteITA	4
2.1. Kylien nelikenttä	7
3. KEHITTÄMISHANKKEITA	8
3.1. Tyrkkäämme Tykköönseudun tulevaan! -leader+ hanke	8
3.2. Tykköön aitat -hanke	9
4. KYLÄSUUNNITELMAN SEURANTA JA PÄIVITYS	11
5. YHTEYSTIEDOT	11

1. HISTORIAA TAUSTAKSI

1.1. Kylien esittely

Tykköön koulupiirin kyläyhdistyksen alueeseen kuuluvat Tykköön kylä, Kuusijoen kylä ja Ruupanperän kulmakunta, jota ei yleensä lasketa omaksi kyläkseen. Olemme siis Jämijärven koilliskulmassa, Parkanon ja Ikaalisten kainalossa. Jämijärven kaikki naapurikunnat ovat kaupunkeja: Ikaalinen, Kankaanpää ja Parkano. Tykkööltä on Jämijärven kirkonkylään 5 km, Kuusijoelta 10 km. Kuusijoen kylä rajoittuu Pori – Parkano –tiehen eli valtatie 23:een. Kylien kautta kulkee myös toimintakunnossa oleva rautatie, jolla ei tosin ole säännöllistä liikennettä.

Maantieteellisesti kyliemme alue kuuluu jo ns. Suomenselän vedenjakaja-alueeseen, jolle ovat tyypillisiä esim. laajat suoalueet. Jämijärven vedenlaskualueella on kolme laajaa turvetuotantoaluetta: Saarikeidas, Viheräperän keidas ja Jämiän keidas. Soiden turvevarantojen hyödyntäminen ja ojitusten vaikutukset näkyvät Jämijärven vesistöissä. Myös Tykköjärven tilassa näkyy paitsi maatalouden päästöjen, myös Saarikeitaan laskuvesien vaikutus. Järven tilan selvittäminen ja mahdolliset parannustoimet ovat olleet yksi kyläyhdistyksen kehittämishankkeista.

Asukkaita kyläyhdistyksemme toiminta-alueella on noin 170. Viime vuosikymmeninä elinkeinorakenne on kylillä muuttunut melkoisesti: maataloudesta elantonsa saavien määrä on vähentynyt. Nautakarjatiloja on Tykkööllä vielä muutama, Kuusijoen kylästä lähtivät viimeiset lehmät keväällä 2004. Hevosia näkyy laitumilla useita ja muuta erikoisempaakin karjaa seudulta löytyy, esim. villisikoja. Hyvin monet lähtevät aamuisin muualle töihin, monet naapurikaupunkeihin. Yritystoimintaa on seudulla jonkin verran, esim. koneurakointia, puutavaran sahausta, tilitoimisto, työkaluedustusta jne. Väestörakenteen kehitys on ollut tyypillistä: väki ikääntyy ja kouluikäisten lasten määrä vähenee. Tykköön koulun oppilasmäärä on ollut viime vuodet yli 20. Syksyllä 2004 alasteella on 17 oppilasta. Oman koulun pitäminen kylällä, sen toiminnan tukeminen ja asukashankinta ovat olleet keskeisiä koko kyläyhdistyksen toiminnan ajan.

1.2. Tykköö ja Kuusijoki menneinä aikoina

Jämijärven alueesta asutettiin ensimmäisenä Jämijärven ns. alisenpään rannat. Asukkaat tulivat Ikaalisten ja Hämeenkyrön suunnalta. Jo sitä ennen Jämijärven alueet olivat olleet tärkeitä eräalueita. Heiskan, Soinin, Kierikan, Hintun, Ylipeijarin, Tuorin ja Kontin nimet mainitaan jo 1540-luvulla. Sen jälkeen asutuksen leviäminen pysähtyi noin 200 vuodeksi, jona aikana Jämijärvelle ei perustettu yhtään uutta tilaa.

Vuonna 1748 on asutusluettelossa maininta Tykköön talosta. Sen perustivat Tykköjärven rantakumparelle Tuomas Alapeijari ja Anna Mikontytär. Heidän lapsensa asuttivat myöhemmin Tykköön ympäristöä ja lähialueita. Lapsista Anna meni emännäksi Palojoelle, Juho perusti Lähteenmäen ja Heikki Kuusikosken, Matti perusti Rajamäen ja Tuomas Köhköröluoman (Kentän). Vuonna 1785 Juho Tuomaanpoika perusti Tupilan talon. Juho oli edellä mainitun sisarusarjan setä. Vuonna 1777 perustivat Antti Ylipeijari ja Maria Vähätalo (Ikaalisista) Tykköölle Järventaustan talon.

Kuusijoen kylää ei ole oikeastaan kuin Välisalon tila, vaikka kylästä käytetäänkin Kuusijokimimitystä. Kuusijoki erotettiin vasta 1867 Ikaalisten Kovelahden kylästä ja liitettiin Jämijärveen. Siirron yhteydessä viralliseksi nimeksi tuli Jämijärven Kovelahden kylä.

Jämijärven Kovelahden eli Kuusijoen vanhin talo on Kuusijoki (Ylikuusijoki), joka on perustettu 1770. Peijariniemi ja Pihlajamäki on merkitty perustetuiksi vuonna 1822. Pihlajamäen isäntä on lähtöisin Kuusijoen talosta ja emäntä Kankaanpäästä. Peijariniemen isäntä oli Ikaalisten Vastinesluomalta ja emäntä Parkanosta. Ellilä ja Ikola perustettiin vuonna 1838. Ikolan perustajat olivat tulleet Karviasta, Ellilän isäntä Alarodulta ja emäntä Kuusijoen talosta.

(Lähteenä Olavi Heikkilän teos Jämijärvi vuosisatojen varrella)

1.3. Tykköön ent. koulupiirin koulujen historiaa

Kansakoulutoiminta aloitettiin Jämijärvellä vuonna 1887. Kiertokouluopetusta oli annettu jo pitkään eri puolilla pitäjää. Opetuksesta vastasi tällöin kirkko, ja esim. Kuusijoen (Kovelahden) kyläläisten opetus hoidettiin tällöin Ikaalisista käsin.

Kuusijoen koulun perustamiskeskustelu käynnistyi 1919 aluksi ikaalislaisten ja jämijärveläisten yhteisenä hankkeena. Kun yhteistyö osoittautui hankalaksi, jämijärveläiset päättivät rakentaa koulun yksin. Koulu valmistui vuonna 1925 ja koulunkäynti käynnistyi samana syksynä. Kuusijoen koulun toiminta päättyi 1960-luvun lopussa, ja kylän oppilaat siirtyivät uuteen Tykköön kouluun. Nykyään Kuusijoen kylän entiset koulurakennukset ovat yksityisomistuksessa.

Tykkööllä toimi jo vuonna 1925 Sydänmaan-Tykköön kiertävä alakansakoulu. Se toimi Tykkööllä ainakin Tupilassa, Matintalossa ja Mulilla. Vuonna 1935 kumpikin kylä sai oman alakansakoulun. Vuonna 1950 koululautakunta ehdotti ”täydellisen” kansakoulun perustamista Tykköölle. Yläkoulu aloittikin – edelleen vuokratiloissa – toimintansa vuonna 1951. Uutta koulurakennusta alettiin rakentaa vuonna 1954. Uudesta koulurakennuksesta tehtiin kivitalo, jonka tiloihin myös kunnan kansalaiskoulutoiminta keskitettiin. (Lähteenä Olavi Heikkilä: Jämijärvi vuosisatojen varrella)

Nykyään Tykköön koulussa toimivat Tykköön ala-aste ja toinen Jämijärven esiopetusryhmistä. Koulurakennuksen tiloja on myös Jämijärven MLL:n käytössä sekä asuntona. Koululla kokoontuu säännöllisesti kansalaisopiston piirejä, 4H-kerho ja Tykköön koulupiirin kyläyhdistys. Kyläyhdistyksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on ollut koko ajan koulun säilyttäminen ja sen toiminnan tukeminen.

1.4. Kyläyhdistyksen historiaa

Lokakuun 6. päivänä vuonna 1980 pidettiin Tykköön koululla kyläkokous, josta voidaan laskea kylätoiminnan alkaneen Tykköönseudulla. Kokouksessa valittiin kylätoimikuntaan 11 jäsentä: Elo Koivumäki, Maria Ellilä, Erkki Markkola, Tapio Rajalahti, Ulla Sorvali, Asko Hietämäki, Marja-Leena Tervalhti, Pekka Kenttä, Mirja Hinkkanen, Matti Kuorelahti ja

Markku Lähteenmäki. Tämän Tykköön - Kuusijoen kylätoimikunnan ensimmäinen kokous toiminnan käynnistämiseksi pidettiin lokakuun 15. päivänä vuonna 1980. Tämä kokous valitsi kylätoimikunnan ensimmäiseksi puheenjohtajaksi Markku Lähteenmäen ja sihteeriksi Mirja Hinkkasen. Vuoden 1981 alkupuolella jäsenistössä tapahtui pieniä muutoksia: Marja-Leena Tervalahden tilalle tuli Reijo Koreasalo ja mukaan kutsuttiin myös Kaleva Rajamäki.

Uuden kylätoimikunnan toiminta alkoi jo 25.10.1980 järjestetyillä Tykköön koulun ympäristön kunnostustalkoilla. Tasattiin maata, tehtiin kukkapenkien pohjia ja raivattiin puskia tien varresta. Koulussa oli 1980-luvun alussa 12 - 15 oppilasta. Lapsiperheitä kaivattiin lisää kylään, ja kylätoimikunta ryhtyi muistamaan kylään syntyneitä vauvoja ja heidän vanhempiaan ja kylään muuttaneita uusia asukkaita kukkasin ja lahjoin.

Myös järven tila oli jo 1980-luvun alussa kylätoimikunnan huolena. Suunniteltiin järven pinnan nostoa puolella metrillä ja sitä varten kerättiin jo maanomistajien allekirjoituksetkin. Asiasta oltiin yhteydessä Jämijärven kunnanhallitukseen, joka totesi, että asia kuuluu Tampereen vesipiirille. Huhtikuun 21. päivä vuonna 1981 pidetystä kokouksesta on pöytäkirjamerkintä, että silloin oli "järven tilan parantamiseen viimeinen mahdollisuus". Järven pinna korkeutta seurattiin keväällä ja kesällä 1981 mittauksin. Asia ilmeisesti kuitenkin raukesi samalla, kun kylätoimikunnan toiminta alkoi seuraavana vuonna hiipua. Pöytäkirjamerkintöjä ei asiasta tämän jälkeen enää ole. Vasta uusi kyläyhdistys nosti asian taas esille vuosituhannen vaihteessa.

Muita kylätoimikunnan ajamia asioita olivat mm. kauppa-autojen aikataulujen päällekkäisyyksien poisto, teiden kunnon parantaminen ja bussilinjojen saaminen Tykkööltä ja Kuusijoelta kirkolle. Patrakan taksi alkoi sitten kuljettaa väkeä asiointireissuille kerran viikossa. Huvituksiakin järjestettiin: 12.5.1981 pidettiin vanhan ajan iltamat. Ohjelmassa oli puheiden ja näytelmän lisäksi illan päätteeksi tanssit.

Helmikuun 18. päivänä 1982 valittiin uusi kylätoimikunta. Nyt siihen kuuluivat Martti Kuusijoensuu, Erkki Markkola, Elo Koivumäki, Pekka Kenttä, Matti Kuorelahti, Markku Lähteenmäki, Mirja Hinkkanen, Asko Hietämäki, Ulla Sorvali, Kaleva Rajamäki, Anna-Liisa Tupila ja Helena Rajamäki. Kylätoimikunnan uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Matti Kuorelahti, sihteerinä jatkoi Mirja Hinkkanen. Uusi kylätoimikunta järjesti hiihtotempauksen, teatteriretken Tampereelle ja organisoi myös kyselyn, jolla pyrittiin kartoittamaan seudun asukkaiden tarpeita ja kylätoimikunnan toimintaan kohdistamia odotuksia. Kylätoimikunta ei kuitenkaan enää pystynyt täyttämään kyläläisten toiveita, koska sen toiminta loppui; viimeinen pöytäkirja on huhtikuulta 1982.

Ajatus herätellä kylätoimikunnan toiminta henkiin heräsi 1990-luvun puolivälissä. Yhdistyksen arkistossa on 23.2.1995 päivätty päätös perustaa kylätoimikunta. Tykköön koulupiirin kylätoimikunnan henkiinherättämis- ja järjestäytymiskokous pidettiin Tykköön koululla **3.3.1995**. Kylätoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin Timo Sorvali ja sihteeriksi Raija Kivimäki. Johtokuntaan päätettiin nyt valita vain kolme jäsentä: Leena Koivunen, Timo Saarenmaa ja Helena Välimäki.

Kylätoimikunnan toiminta alkoi reippaasti 12.3.1995 talviriehatapahtumalla, joka järjestettiin yhdessä Tykköön maatalousnaisten kanssa. Kylään syntyneitä vauvoja ja kylään muuttaneita uusia asukkaita muistettiin. Järjestettiin uintiretkiä Ikaalisten kylpylään.

Puutalkoilla kerättiin rahaa kyläkoulun kunnostamiseen. Osallistuttiin koulun kattoremonttiin. Kunnostettiin koulun ympäristöä. Syksyllä 1995 Tykköön koulu täytti 40 vuotta, ja kylätoimikunta järjesti 17.11.1995 puurojuhlan koulun kunniaksi. Kyläyhdistyksen varoin hankittiin koululle piano loppuvuodesta 1996.

Vuoden 1997 alusta kylätoimikunnan nimi muuttui rekisteröinnin myötä **Tykköön koulupiirin kyläyhdistykseksi**. Myös johtokunnan kokoonpano muuttui: Raija Kivimäki jäi pois ja hänen tilalleen valittiin Eero Varis. Sihteerinä aloitti Leena Koivunen. Puheenjohtajana jatkoi Timo Sorvali ja muina jäseninä Timo Saarenmaa ja Helena Välimäki. Vuonna 2001 Eero Variksen tilalla aloitti Pirjo Pihlajamäki ja vuonna 2002 mukaan tuli myös Piia Rantakytö.

Tykköön koulupiirin kyläyhdistyksen toiminta-ajatukset ovat paljolti samat kuin 1980-luvun alussa toimineella kylätoimikunnalla. Kyläyhdistyksen **"tarkoituksena on Tykköön koulupiirin asukkaiden etujen ajaminen, viihtyisyyden ja yhteishengen lisääminen, perinteiden vaaliminen sekä kaikenpuoleisen hyvinvoinnin vaaliminen kylässä"**, kuten todetaan yhdistyksen säännöissä. Oman koulun säilyminen ja sen toiminnan tukeminen, uusien asukkaiden saaminen seudulle, järven tilan parantaminen ja virkistykseen järjestäminen seudun asukkaille ovat olleet viime vuosien keskeisimmät tavoitteet yhdistyksen toiminnassa.

2. KYLIEN NYKYTILA JA KEHITTÄMISKOHTEITA

Kyläläisten tarpeita on kartoitettu ensimmäisen kerran 1982 tehdyllä kyselyllä. Vuonna 1995 pidettiin Tykköön koululla ns. "Tulevaisuusilta", johon osallistui nelisenkymmentä kyläen tulevaisuudesta kiinnostunutta kyläläistä. Illassa käytiin läpi tuplatiimimenetelmällä ne asiat, jotka olisivat seudullamme kehitettäviä asioita. Tämä kyläen nykytilan kuvaus on koottu erilaisissa kehittämistilaisuuksissa ja kyläilloissa esille tulleista asioista, joita johtokunta on muokannut edelleen. Esille nousee keskeisiä asioita, mutta tarkoitus ei ole ollut tehdä täydellistä tutkimusta kyläen vahvuuksista ja heikkouksista, uhkatekijöistä tai mahdollisuuksista.

Väestö ja asuminen

Kuten muuallakin Suomessa, myös Tykköönseudulla väki ikääntyy. Lapsia syntyi Tykköölle viime vuonna yksi, samoin tänä vuonna. Kuusijoelle ei ole vuoden 1997 jälkeen syntynyt yhtään lasta. Tällä hetkellä ala-asteella on 17 oppilasta. Yhtenä mahdollisuutena on nähtävä oppilaiden saaminen kouluun muualta kuin omista kylästä, kuten on jo tapahtunutkin. Seudulle on myös muuttanut lapsiperheitä. Heitä olisi edelleen saatava houkuteltua lisää elävöittämään kyläkuvaa.

Kyläyhdistys kartoitti keväällä 2002 vajaakäytössä olevat talot ja myytäviksi sopivat tontit. Nämä talot ja tontit olivat ensin nähtävillä kunnan nettisivuilla ja myöhemmin kyläyhdistyksen omilla sivuilla. Niitä on markkinoitu myös lehti-ilmoituksin, messuilla jne. Tontteja on saatu myyntiin myöhemminkin, esim. Jämijärven kunta kaavoitti Kuusijoen kylään neljä tonttia. Vuoden 2002 jälkeen seudulle on muuttanut kolmenkymmentä henkeä. Tätä talojen ja tonttien markkinointia on jatkettava edelleen.

Elinkeinot

Maatalous- ja pientilavaltainen alueemme on viime vuosikymmeninä muuttunut ratkaisevasti. Hyvin monet ovat lopettaneet karjanhoidon ja monet myös maanviljelyn. Pelloja on metsitetty, myyty tai vuokrattu. Vain harva alueen asukkaista saa enää koko elantonsa maataloudesta. Aamuliikenne on kyliltä pois, töihin keskustaan, Kankaanpään, Parkanoon tai Ikaalisiin - kauemmaksiin.

Tykköällä ja Kuusijoella on jonkin verran myös yritystoimintaa: koneurakointia, työkalujen myyntiedustus, Molok-säiliöiden ja eristyslevyjen edustus, tilitoimisto, maatilamatkailua, villisikatarha, puutavaran sahausta, ravihevosvalmennustoimintaa yms. Kyläyhdistys on järjestänyt yritystoiminnan virittelemiseksi tilaisuuksia, joissa asiantuntijat ovat olleet kertomassa eri mahdollisuuksista. Tätä tiedotus- ja tukitoimintaa olisi jatkettava edelleen.

Palvelut

Kuusijoen kauppa oli viimeinen kauppa seudulla, senkin lopettamisesta on pian parikymmentä vuotta. Lähimmät kaupat ovat Suurimaalla ja kirkonkylässä. Kuusijoella ja Tykköällä käy myymäläauto säännöllisesti. Jäätelöauton reitti kulkee kylän läpi. Asiointipalvelutaksi käy kylillä. Kirjasto, pankki-, terveyskeskus- yms. palvelut ovat kirkonkylässä. Lasten päivähoito- tai koululaisten iltapäivähoitomahdollisuutta ei Tykköällä tai Kuusijoella ole. Mikäli olisi riittävä määrä lapsia, hoitomahdollisuus olisi kuitenkin helposti järjestettävissä kylälle.

Kyläyhdistyksellä on vuokrattavana kaasugrilli ja äänentoistolaitteet tilaisuuksien järjestäjille. Kyläyhdistyksen internet-sivut www.tykkoo.com palvelevat alueen asukkaita mm. välittämällä tietoa kylän tapahtumista ja tilaisuuksista. Yhdistyksen nettisivuilla on alueen yhdistyksille ja yrityksille omat yhteystieto-osastot. Talojen ja tonttien myyjät voivat käyttää maksutta kyläyhdistyksen sivuja markkinoinnissa. Sopimuksesta kyläyhdistys voi myös antaa lisätietoja tai esitellä myytävänä olevia kiinteistöjä tai tontteja. Kyläyhdistyksen internet-sivujen tunnettavuutta pyritään edelleen lisäämään.

Yhdyskuntatekniikka

Palojoen vesiosuuskunnan vesi on vedetty useimpiin alueen talouksiin. Veden laatu on hyvä. Tie kirkonkylän ja Tykköön välillä on hyvässä kunnossa, Tykköältä Suurimaalle heikossa. Kuusioentie on kunnostustoimista huolimatta ajoittain kuoppia täynnä. Talviaurauksissa Kuusioentie on usein niitä viimeisiä aurattavia. Tykköön kylän keskustaan, risteyksen tienoilta koululle ollaan nyt saamassa viisi lyhtypylvästä valaisemaan hankalaa tienpätkää. Koululla on paperikeräyspiste. Tietoliikenneyhteydet eivät ole kehittyneet halutulla nopeudella, kyläyhdistys on yrittänyt saada kylälle laajakaistayhteyttä. Satakunnan Puhelin Oy:n linkkimasto rakennettiin Tykköölle 2004.

Yhteistoiminta

Yhdistyksessämme jo sinällään on yhteistoimintaa: Tykköön koulupiirin kyläyhdistys ry toimii kahden kylän, Tykköön ja Kuusijoen alueella, ja jäseniä on myös Ruupanperältä ja Jämijärven keskustastakin. Kylätiedote jaetaan jokaiseen entisen Tykköön koulupiirin alueen talouteen noin kerran kuukaudessa. Tilaisuuksista ja tapahtumista tiedotetaan myös yhdistyksen nettisivuilla ja mm. Kankaanpään Seudun yhdistysten ilmoituspalstalla.

Jämijärven kunnan kanssa yhteistyö on ollut vireää. Tykköön aitat ovat kunnan omistuksessa, kyläyhdistys on saanut ne hallintaansa sitoutumalla säilyttämään ne vähintään siinä kunnossa kuin ne olivat luovutettaessa. Kunnalta on saatu lupa majoitustoiminnan järjestämiseksi Tykköön koululla. Tähän toimintaan on tarvittu myös koulun henkilökunnan suopeaa suhtautumista. Koululla on majoittunut edullisessa lattiomajoituksessa isoja ryhmiä, jotka ovat olleet Jämillä hiihtoleirillä. Kyläyhdistys kunnosti talkoilla toimintaa varten koulun pesutilat, kunta rahoitti remontin. Kyläyhdistys huolehtii majoitusjärjestelyistä, kunta antaa tilat käyttöön, sähköstä ja lämmöstä maksetaan pieni korvaus. Tätä majoitustoimintaa tullaan jatkamaan ja kehittämään edelleen. Tämä toiminta edistää koko Jämijärven matkailutoimintaa ja mahdollistaa urheiluseurojen leirit Jämillä.

Kyläkoulun ja esikoulun kanssa olemme tehneet yhteistoimintaa. Koululaiset ovat osallistuneet kyläyhdistyksen tilaisuuksiin ohjelmin, koulun piha-alueita on raivattu ja siivottu yhdistyksen talkoilla. Esikoulun ulkoleikkikalusteita on hankittu kyläyhdistyksen ja esikoulun yhteisillä arpajaisilla.

Koulun tiloissa toimivan MLL:n Jämijärven paikallisyhdistyksen kanssa on ollut yhteistyötä esim. asukaspäivien järjestelyissä. Tykköön maatalousnaisten kanssa on järjestetty puurojuhla yhdessä jo pian kymmenen kertaa. Tänä kesänä ja syksynä 2004 olemme olleet urheiluseura Jämin Jänteen kanssa työllistämisyhteistyössä. Jämi-Jukolan suunnistuskilmailujen yhteydessä vastasimme majoitusjärjestelyistä keskuskoululla. Kyläyhdistyksen aloitteesta Tykköön koululla toimii Ikaalisten kansalaisopiston kankaankudonta- ja naisten liikuntapiirit.

Yhteistyötä tehtiin Turun yliopiston Satakunnan ympäristöntutkimuslaitoksen kanssa Tykköjärven tilaa tutkittaessa ja elvytystoimenpiteitä selvitettäessä vuonna 2002. Puolustusvoimien kanssa on tehty yhteistyötä markkinoitaessa kylän tontteja ja taloja Niinisalon varuskunnan kantahenkilökunnalle. Pohjois-Satakunta säätiön kanssa olemme järjestäneet yritystoiminnan vireyttämistilaisuuksia koululla.

Satakuntaliiton ja SataKylät ry:n kanssa on tehty yhteistyötä mm. seudun markkinoinnissa. SataKylät ry on Satakunnan kylien yhteenliittymä, joka toimii kylätoiminnan eteenpäinviemiseksi alueellaan ja maakunnallisten hankkeiden organisoijana. Tykköön koulupiirin kyläyhdistys sai edustuksen SataKylät ry:n johtokuntaan, jonne valittiin Tykkööltä Timo Sorvali ja hänen henkilökohtaiseksi varajäsenekseen Leena Koivunen.

Tykköön koulupiirin kyläyhdistyksen toiminta-ajatukseksi on kirjattu: **”Kyläyhdistyksen tarkoituksena on Tykköön koulupiirin asukkaiden etujen ajaminen, viihtyisyyden ja yhteishengen lisääminen, perinteiden vaaliminen ja kaikenpuolisen hyvinvoinnin vaaliminen kylässä.”** Kyläyhdistyksen toimintaan aiheuttaa ristiriitoja se, että toiminta ulottuu kahden kylän eli Tykköön ja Kuusijoen alueelle. Kylien kesken tunnetaan jo vanhastaan tiettyä kilpailuhenkeä, alemmuus- ja ylemmyystuntoja. Seudulla toimivien muiden yhdistysten (joiden jäsenet eivät läheskään kaikki ole tältä alueelta) ristiriidat

heijastuvat myös voimakkaasti ja hajottavasti kyläyhdistyksen toimintaan. Millä tavalla kyläyhdistys voisi toiminnallaan eheyttää tämän Jämijärven kulmakunnan yhteishenkeä, tulee olemaan haastava tehtävä kyläyhdistyksen toiminnan seuraaville vuosille.

2.1. Kylien nelikenttä

<p>SISÄISET HEIKKOUEDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • väki vanhenee, kouluikäisiä vähän, nuorison muutto pois alueelta • elinkeinorakenne muutosvaiheessa • Kuusijoentien huono kunto • Tykköönjärven tila on huono • lasten päivä- ja iltapäivähoitopalvelujen puute • muiden yhdistysten riidat heijastuvat kyläyhdistyksen toimintaan ja henkeen sekä muuhun yhteistoimintaan • rautatie ja <u>Kuusijoki</u> hyödyntämättä kehityshankkeissa 	<p>SISÄISET VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • rauhallinen, luonnonläheinen asuinpaikka, maasto vaihtelevaa • väkeä muuttanut seudulle • myymäläauto käy, jäätelöautoreitti kylien kautta • kunnan asiointiliikennepalvelu • Tykköön keskustaan saadaan ”katuvalot” • hyvä vesi ja kattava sijohtoverkosto • aktiivinen kyläyhdistys ja virkeää muutakin yhdistystoimintaa • aitta-alueesta kehitysmässä kyläyhdistykselle ja seudulle keskeinen kokoontumispaikka • koululla kokoontuu kerhoja ja kansalaisopiston piirejä • Tykköön koululla toinen Jämijärven esiopetusryhmistä • hyvä koulurakennus • paperinkeräyspiste • Tervetuloa kylään –kyltit • maitolaiturit infopisteinä ja koululaisilla taksin odotuskatoksina • kyläyhdistyksen internet-sivut
<p>ULKOISET UHAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • EU-ratkaisut ja valtiovallan päätökset vaikuttavat maatalouden tulevaisuuteen, vaikutus myös seudun muuhun elinkeinoelämään • tietoliikenneyhteyksien (laajakaista) hidas kehittyminen • kilpailuasetelma muiden yhdistysten ja niiden hankkeiden kanssa (perisatakuntalainen kateus!) 	<p>ULKOISET MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • yhteistyö maakunnallisten kylätoimintaelimien kanssa (Sata-Kylät, Sata muuttaa maalle jne.) • yhteistyö Jämijärven kunnan kanssa • Jämin ja Jämijärven matkailutoiminnan voimaantumisen hyötyä myös meille • yhteistyö muiden yhdistysten kanssa • hankerahoitukset • uudet asukkaat, esim. Niinisalon varuskunnan henkilökunnasta • koululaisia muualta

3. KEHITTÄMISHANKKEITA

3.1. Tyrkkäämme Tykköönseudun tulevaan! -leader+hanke

Satakunnan TE-keskus hyväksyi 18.12.2001 ensimmäisen leader-hankkeemme. Hankkeeseen kuului uusien asukkaiden hankkiminen kylään, järven kunnostussuunnitelman tekeminen ja asumisviihtyvyyden parantaminen kylässä sekä yritystoiminnan virittäminen. Heti vuoden 2002 alussa ryhdyttiin kartoittamaan tyhjiä tai vajaakäytössä olleita taloja ja sopivia tontin paikkoja. Selvitimme sellaisia kiinteistöjen ja maanomistajia, jotka eivät vakinaisesti asuneet kylällä. Kyläyhdistys kyseli halukkuutta myydä vajaakäytössä olevia taloja ja tontteja ja tarjosi mahdollisuutta osallistua kyläyhdistyksen kautta yhteismarkkinointiin, joka ei kiinteistön omistajille maksaisi mitään. Halukkuutta yhteismarkkinointiin ilmeni runsaasti. Aluksi saimme myytävistä taloista ja tonteista Jämijärven kunnan nettisivuille oman osaston. Vapaita taloja ja tontteja markkinoitiin myös lehti-ilmoituksin. Loppukevään kyläillalla totesimme ilahtuneina, että ennen kuin hanke oli edes ehditty kunnolla polkaista käyntiin, ensimmäiset talo- ja tonttikaupat oli tehty. Lokakuussa 2002 oli myyty neljä taloa ja kaksi tonttia.

Marraskuussa 2002 kyläyhdistyksen nettisivut (www.tykkoo.com) alkoivat toimia, ja talojen ja tonttien markkinointi siirtyi omille nettisivuillemme. Uusia taloja ja tontteja on edelleen tullut myyntiin, mm. Jämijärven kunta kaavoitti kyläyhdistyksen aloitteesta Kuusijoen kylään neljä tonttia. Kauppa on käynyt myös kiinteistövälittäjien kautta: ilmoituksista on saanut lukea toimintaamme mainostavan maininnan, että ”talo on myynnissä vireässä Tykköön kylässä”. – Tämä toimintamme on ollut kuin Satakunnassa käyntiin polkaistu ”Sata muuttaa maalle” –kampanja pienoiskoossa!

Kyliä on markkinoitu paitsi lehti-ilmoituksin, myös osallistumalla mm. Pyhäjärvimessuille SataKyläen osastolla ja Porin Asu viihtyisämmin –messuille ”Sata muuttaa maalle” –hankkeen puitteissa. Painatimme mainokseksi kylästäme postikortin, jossa kuvin esittelemme keskeisiä asioita seudullamme. Kortin nettiosoitteesta kiinnostuneet voivat etsiä lisäinformaatiota. Jaoimme kortteja paitsi messuilla, myös pääsiäistervehdykseksi kylätiedotteen mukana kaikkiin Tykköönseudun talouksiin (5/talous ja lisää pyynnöstä). Kun kyläläiset muistivat tuttaviaan kortilla, se teki samalla seutuamme ja hankkeitamme tunnetuksi. Näille kyläkorteille olemme huomanneet käyttöä monessa muussakin tilanteessa, esim. tervehdyksen välittäjinä tai kun kylää ja hankkeitamme on esitelty erilaisissa tilanteissa mm. saksalaisille ystävyyskunnan edustajille. Tykköön koululle majoittujille ja kyläaittoihin tutustujille olemme myös antaneet kortin muistoksi. Kesällä 2004 painatimme esitekansion, jonka kansien väliin koottavalla tilanteen mukaan vaihtuvalla materiaalilla voimme esitellä kyläämme ja toimintaamme.

Olemme markkinoineet ja tehneet kyläämme tunnetuksi muullakin tavoin. Olemme järjestäneet 27.9.2003 ja 25.9.2004 asukaspäivät. Kyläyhdistyksen aitoilla tarjosimme hernekeittoa sekä lättöjä ja kahvia jälkiruuaksi. Järjestimme vieraille mahdollisuuden traktorikyydillä tutustua seutuamme. Paitsi että jo kyyti oli elämys, matkalla oli myös

nähtävää, mm. Kuuselan tilan villisikatarha ja pärehöylä. Koululla MLL:n Muksula esitteli toimintaansa ja 2003 myös leirikoulurahoja keräävät oppilaat vanhempineen pitivät kahvilaa.

Yhtenä osana hankkeessa on asumisviihtyvyyden parantaminen. Se vaikuttaa paitsi uusien asukkaiden muuttamiseen seudulle, myös vanhojen pysymiseen. Tykköönjärven kunnostus on osa tätä asumisviihtyvyyden parantamista. Yhtenä vaihtoehtona järven elvyttämiseksi tutkimuslaitos esitti järven laskemista tyhjäksi, kuivattamista ja sen jälkeen vedenpinnan uudelleen nostamista. Ehkä me vielä jonain päivänä pääsemme Tykköönjärvenkin uimarannalle, siihen asti pulikoimme Myllyojan altaassa.

Hankkeeseemme kuului myös info- ja kohtaamispisteiden rakentaminen. Niillä pyrimme lisäämään tiedonkulkua, asukkaiden kanssakäymistä ja myös katoavan kansanperinteen säilymistä. Osaltaan nekin ovat luomassa alueen asumisviihtyvyyttä. Syksyllä 2002 rakennettiin talkoilla nämä kaksi info-pistettä, toinen Tykköölle, toinen Kuusijoelle. Ne ovat maitolavamallisia ja katettu päreillä. Ne ovat osoittautuneet oikein toimiviksi: Koululaiset voivat odotella koulukyytejään niissä sateelta ja tuulelta suojassa, ilmoitustaulua on myös opittu jonkin verran käyttämään ja illalla on nähty nuorta väkeä istumassa laiturin portailla. Jo maitolaiturien rakentaminen talkoilla edisti asukkaiden kanssakäymistä, ja samalla harjoittelimme perinteisiä työtapoja, kun rakennuksiin tehtiin pärekatot.

Merkittävänä osana hankkeessa on asukkaiden toimeentulon turvaaminen. Kylässä jo asuvien asukkaiden osaamista tulisi herätellä toimeentulon lisäämiseksi ja uusien työpaikkojen luomiseksi alkutuotannosta lähtevien työpaikkojen tilalle. Yritystoiminnan herättely aloitettiin kesällä 2002 selvittämällä nykyisten kyläläisten osaamista osaamiskartoituksella, johon tosin saimme vastauksia niukasti. Yritystoiminnan herättelijäksi kutsuimme lokakuussa 2002 Leena Valtasen. Yrittäjältä markkinoitiin kaikille jämijärveläisille ja tilaisuuteen osallistui myös Jämijärven kunnan edustajia. Teemaa jatkettiin Tykköön koululla 9.2.2004 kyläyhdistyksen aloitteesta järjestetyllä Yrittäjätietoillalla. Tavoitteena hankkeessa oli yhden uuden yrityksen perustaminen Tykköönseudulle vuoden 2003 loppuun mennessä, ja tämä tavoite on saavutettu.

Tämä ensimmäinen leader+ -hankkeemme alkoi siis vuoden 2002 alussa ja sen on määrä jatkua vuoden 2004 lopulle asti.

3.2. Tykköön aitat –hanke

Jämijärven kunta oli saanut vuosia sitten perintönä kaksi aittaa Jämijärven Kontin kylästä. Aitat olivat olleet käyttämättöminä ja hoitamattomina, esim. katot olivat hyvin huonossa kunnossa. Kunta tarjosi toista aittaa Tykköön kyläyhdistyksen hoitoon ja toista palokoskelaisille. Palokosken kyläyhdistys ei kuitenkaan aittaa huolinut, joten Tykköön koulupiirin kyläyhdistys päätti tarjoutua ottamaan ne molemmat kunnostettavakseen. Pidetyt talkoot ja muu toiminta olivat osoittaneet, että kylästä löytyisi voimavaroja ja taitoa myös tällaiseen hankkeeseen. Päätimme polkaista käyntiin toisenkin leader-hankkeen.

Jo ennen kuin olimme saaneet lopullista päätöstä hankkeemme hyväksymisestä leader-rahoituksen piiriin, aloimme valmistelut aittojen saamiseksi kyläämme. Saimme vuokrattua pitkäaikaisella sopimuksella Tykköön kylän sydäimestä, perinnemaisemasta, järven

läheisyydestä ja Myllyojan varrelta tontin, jolla on sijainnut mylly ja pärehöylä. Tämä Myllärinkosken mylly oli jalkamylly ja siinä oli kaksi kiviparia. Myllyn rakensivat ja omistivat Matintalo, Lähteenmäki ja Tupila. Syksyin keväin siinä myllytettiin omistajille ja kun oli aikaa, myllytettiin myös muille. Varsinaista mylläriä ei tiettävästi ollut, vaan sulut sai aukaista itse ja pistää myllyn käyntiin. Olavi Heikkilän haastatteleman Jooseppi Linnamäen mukaan Myllärinkosken pienempään haaraan laitto myöhemmin Frans Mylläri pärehöylän. Hän höyläili keväisin siinä ihmisille päreitä. Kerrotaan, että tämä höylärakennus purettiin myöhemmin ja siirrettiin jonnekin Kuusijoen kylään asuinrakennukseksi. Näihin aikoihin, ennen järvien pinnan laskua ja metsäojien kaivuuta, Tykköönjärvessä oli runsaasti vettä ja niinpä sitä riitti runsaasti myös Myllyjoaan, mikä mahdollisti myllyn ja höylän toiminnan. (Lähteenä Olavi Heikkilän kirjoitus Tykköön mylly ja pärehöylä) - Vanhoista rakennuksista ei ole siis mitään jäljellä. Tontin raivauksen yhteydessä löytyi kallioon hakattu vuosiluku 1869. Olimme löytäneet aitoille arvoisensa paikan.

Ajatuksenamme oli tähän aittahankkeeseen ryhtyessämme, että jatkaisimme maiseman elävöittämistä. Halusimme pelastaa vanhat, arvokkaat aitat ja niiden kautta elvyttää myös perinteisiä kulttuuriarvoja. Aitat ympäristöineen tulisivat olemaan mitä sopivin paikka erilaiselle toiminnalle. Heräsi myös ajatus aittojen käytöstä majoitustiloina alueella liikkuville hiihtäjille ja kuntoilijoille. Ja ennen kaikkea tarvitsimme kyläyhdistykselle oman nimikkopaikan.

Kesäkuun puolivälissä ryhdyimme talkoilla valmistelemaan aittojen siirtoa Tykköön kylälle. Aitat oli jo aiemmin siivottu ja nyt niistä purettiin katot. Myllyojan varren aittatontti raivattiin, pohjat kaivettiin, ajettiin hiekat yms. Lauantai 12.7.2003 oli tärkeä päivä, kun aitat siirrettiin Kontin kylästä Tykköölle. Ne nostettiin nosturilla kumpikin kahdessa osassa traktorien vetämille kuljetuslaveteille ja tuotiin erikoiskuljetuksena valot vilkkuen uuteen paikkaansa. Olipa meillä oman kylän poliisikin virkapuvussa valvomassa toimenpidettä. Tykkööllä osat nostettiin paikoilleen ja illalla aittojen rungot olivat pystyssä. Väkeä oli kokoontunut runsaasti seuraamaan toimenpidettä ja toki tarjosimme niin vieraille kuin talkoolaisillekin makkarat ja kahvit.

Kesän 2003 mittaan talkoita pidettiin ahkerasti, iltaisin ja viikonloppuisin. Ilmat olivat komeat ja työt sujuivat. Aittojen pohjat Kontin kylässä kävimme siivoamassa talkoilla heti aittojen siirron jälkeen. Omalla kylällä höylätyistä päreistä naputeltiin katot molempiin aittoihin. Alun alkaen suunnitelmana oli, että riittäisi, kun saisimme aittojen kattamisen alkuun ja vuonna 2004 olisivat katot valmiina. Väellä riitti kuitenkin niin voimia ja intoa, että päätimme kattaa molemmat aitat valmiiksi. Nokipannukahveja juodessa ja makkaraa nuotiolla paistaessa heräsi talkoiltoina monenlaisia suunnitelmia, mihin kaikkeen aittoja voisikaan käyttää. Kylän vanhat ovat olleet tyytyväisinä seuraamassa talkoitamme, ja heidän muisteluksensa ovat tuoneet esiin paljon asioita paikasta ja kylän ihmisistä ja elämästä, tietoja, jotka olivat jo kokonaan unohtumassa.

Aittahankkeemme on kiinnostanut ihmisiä kovasti. Talkooväkeä on ollut oman kylän ulkopuoleltakin, ja talkooväen muonitukseen ovat osallistuneet kyläyhdistyksen lisäksi Tykköön maatalousnaiset ja muutamat yksityiset henkilöt, myös kylän ulkopuolelta. Kun vietimme kattojen valmistumisen jälkeen aitoilla avoimien ovien iltaa, paikalle kerääntyi 68 henkeä.

Aittamme saivat kovasti julkisuutta seudulla ja hankkeemme alkoi laajentua. Suunnitelmissamme oli silta Myllyojan yli, vinttikaivon ja riukuaidan rakentaminen sekä paikoitusalueen raivaaminen monen muun hienon suunnitelman lisäksi. Meille tarjottiin riittä ja vanhaa latoa, jonka hirsistä voisimme rakentaa vaikkapa saunan. Saimme pursuileviin suunnitelmiimme asiantuntija-apua, kun aluearkkitehti Ilmari Mattila laati loppuvuodesta 2003 aitta-alueellemme suunnitelman, jossa komean paikan tarjoamat mahdollisuudet on huomioitu. Suunnitelma on nähtävissä nettisivuillamme. Tätä suunnitelmaa olemme alkaneet vähitellen toteuttaa. Syksyllä 2003 alueelle siirrettiin Kuusijoen kylästä vanha hirsimökki, joka tänä kesänä 2004 on sijoitettu oikeaan paikkaansa Myllyjoaan syvennetyn uintipaikan läheisyyteen. Mökin kunnostus savusaunaksi on käynnissä ja toiveissamme on päästä vielä tänä vuonna kokeilemaan sen savusaunalöylyjä. Tämän vuoden 2004 aikana on myös louhittu vanha myllynuoma auki, luhtiaitan ylälattiat on uusittu, makasiiniaitta on siivottu, mutta on sisätöiltään vielä keskeneräinen. Luhtiaittaan on saatu lahjoituksina tyyliin sopivia huonekaluja ym. esineistöä. Alueelle on tehty nuotiopaikan äärelle laavu ja saunarakennuksen lähettyville puuliiteri. Alue on ojitettu ja pysäköintipaikkaa tehty. Nämä kaikki toimet eivät ole kuuluneet alkuperäiseen leader-hankkeeseen, vaan osa on kyläyhdistyksen omia hankkeita. 1.9.2004 aitoille kokoontui yli 70-henkinen joukko viettämään iltaa. Aitta-alueita kehitetään edelleen yhteiseksi kokoontumispaikaksi.

4. KYLÄSUUNNITELMAN SEURANTA JA PÄIVITYS

Kyläsuunnitelma tarkistetaan ja päivitetään vuosittain Tykköön koulupiirin kyläyhdistys ry:n syyskokouksessa. Kyläyhdistyksen hallitus huolehtii kyläsuunnitelman tarkistamisesta ja päivittämisestä ennen kokousta, jolloin kyläillassa voidaan esitellä johtokunnan tekemä kyläsuunnitelmaluonnos.

Kaikki Tykköön koulupiirin kyläyhdistyksen alueen asukkaat voivat olla mukana kylän kehittämisessä ja kyläsuunnitelman toteuttamisessa ja päivittämisessä. Kyläläisiltä tulevat ideat ja ehdotukset otetaan avoimesti vastaan ja innostetaan asioiden esittäjiä mukaan yhteiseen kehittämistyöhön ja asioiden toteuttamiseen.

Toimintasuunnitelma liitetään vuosittain kyläsuunnitelmaan. Tätä kyläsuunnitelmaa täydennetään tarpeen mukaan. Päivitetty kyläsuunnitelma tai sen tiivistelmä jaetaan vuosittain joka talouteen syyskokouksen jälkeen. Päivitetty kyläsuunnitelma toimitetaan myös Jämijärven kunnan johtohenkilöille.

5. YHTEYSTIEDOT

Tämän suunnitelman kehittämisestä vastaa Tykköön koulupiirin kyläyhdistys ry:n hallitus.

Pj. Timo Sorvali
Asemantie 151
38800 JÄMIJÄRVI
Puh. 02 547 4518

Siht. Leena Koivunen
Kuusijoentie 9
38800 JÄMIJÄRVI
Puh. 02 – 547 4502

Gsm 044 – 547 4516

Gsm 050 – 364 0176